

KRAINY GEOGRAFICZNE POLSKI

POBRZEŻA

POJEZIERZA

NIZINY ŚRODKOWEJ POLSKI

GÓRY

WYŻYNY

KOTLINY PODKARPACKIE

GÓRY

POBRZEŻA

Pas położony w bezpośrednim sąsiedztwie Morza Bałtyckiego.

Pobrzeże Szczecińskie

Pobrzeże Koszalińskie

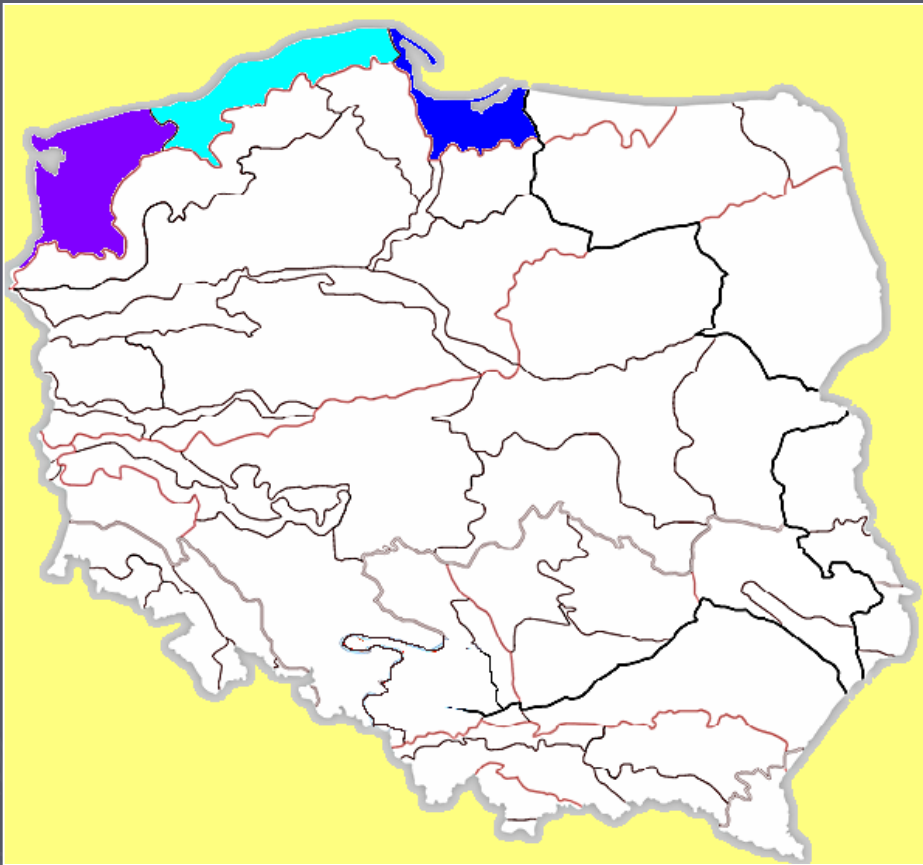
Pobrzeże Gdańskie z Żuławami Wiślanymi

Pobrzeża Polski

Elementem charakterystycznym jest wybrzeże - wąski pas lądu wzdłuż linii brzegowej, na którym zaznacza się działalność fal morskich.

Rodzaje wybrzeża:

- ❑ wysokie, **klif** – stromy stok bezpośrednio dochodzący do morza;
- ❑ niskie, **plaża** – płaski teren pokryty piaskiem, zalewany przez fale morskie;

Jeziora przybrzeżne (Jamno, Wicko)
Mierzeja Helska i Wiślana
Depresja (1,8 m p.p.m.)
Ruchome wydmy
Mady rzeczne w delcie Wisły
Gdańsk-Gdynia-Szczecin
Przemysł morski: stoczniowy, rybacki
Turystyka rekreacyjno-wypoczynkowa

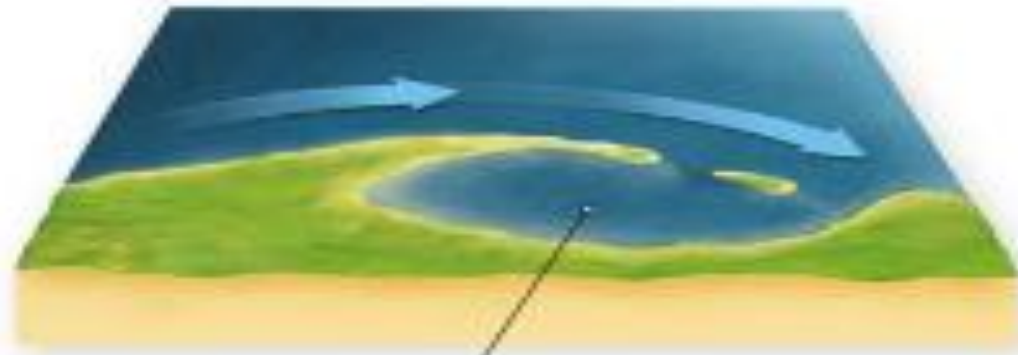
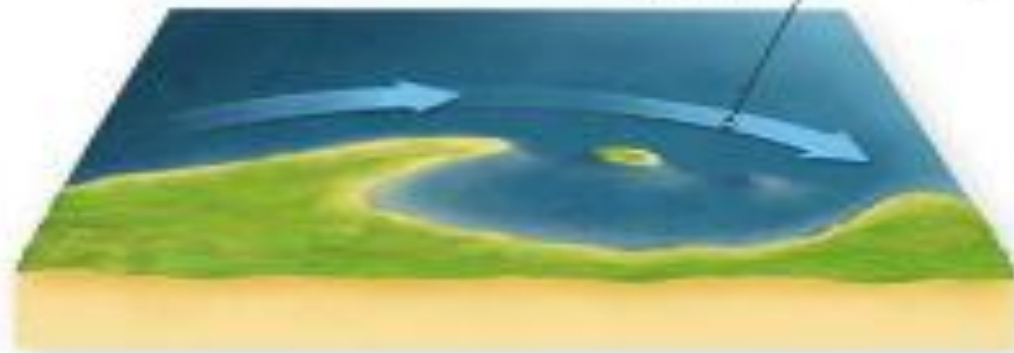
Parki Narodowe

Pobrzeże Szczecińskie

Pobrzeże Koszalińskie

Pobrzeże Gdańskie

prąd przybrzeżny

zatoka

mierzeja

SŁOWIŃSKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Smołdzino
- ▶ Powierzchnia (km²): 186,18
- ▶ Rok utworzenia: 1967

Największe w Europie, wędrujące z prędkością od 5 do 30 m rocznie – wydmy.

Najbardziej znane miejscowości turystyczne to Łeba i Rowy.

Liczne gatunki ptaków wodnych: łabędzie, mewy m.in. śmieszka.

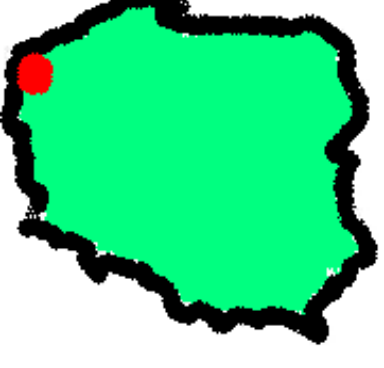
Połowa obszaru parku zajmuje woda, między innymi jezioro Gardno i Łebsko.

WOLIŃSKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Międzyzdroje
- ▶ Powierzchnia (km²): 109,37
- ▶ Rok utworzenia: 1960

Pierwszy w
Polsce Park
morski.

**Największa
atrakcja- to
odcinek polskiego
wybrzeża
klifowego.**

Symbolem jest bielik, którego żywy okaz można zobaczyć obok Muzeum Przyrodniczego Parku.

Bazę turystyczną stanowią Międzyzdroje, Wolin i część Świnoujścia.

POJEZIERZA

Pas rozciągający się między Pobrzeżem Południowobałtyckim
a Nizinami Środkowopolskimi

Pojezierze Wielkopolskie

Pojezierze Pomorskie

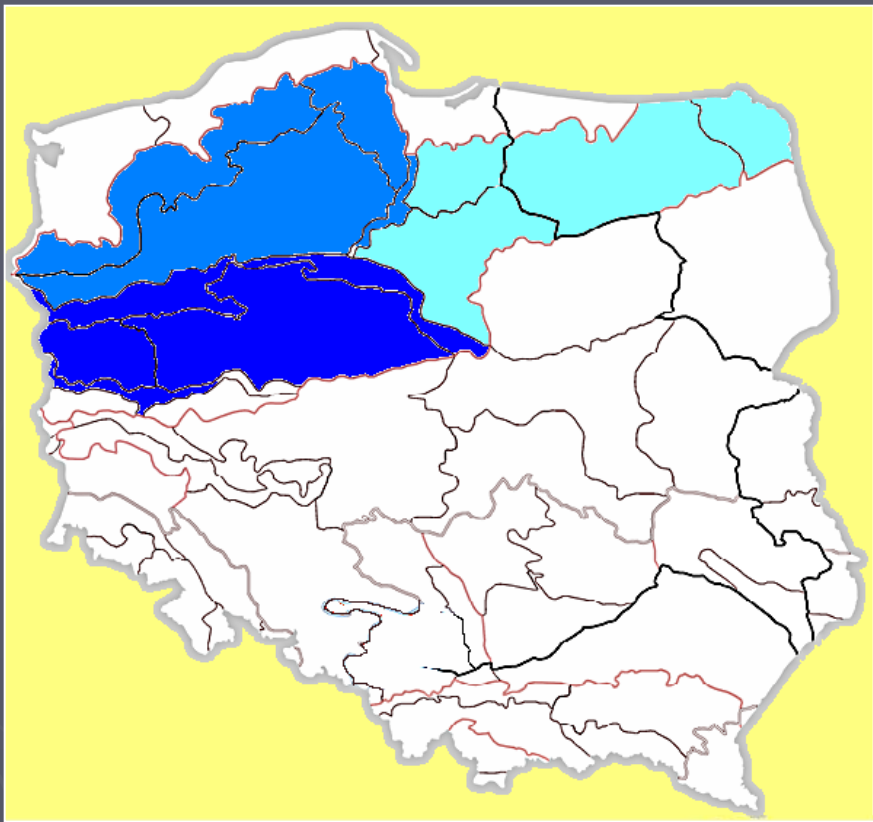
Pojezierze Mazurskie

Pojezierza Polski

W stosunku do otaczających krain naturalnych tworzą wyraźną wyniosłość (329 m n.p.m. -Wierzyca na Pojezierzu Kaszubskim)

Charakterystyczne cechy:

- ✓ położenie w granicach zasięgu najmłodszego zlodowacenia
  - ✓ rzeźba terenu silnie urozmaicona,
- ✓ wał moren czołowych, równiny sandrowe, pradoliny, rynny polodowcowe, kemy, eratyki, ozy
  - ✓ **liczne jeziora**

Obszar młodoglacjalny

Wierzyca

+ 2 wzniesienia ponad 300 m n.p.m.

Liczne jeziora:

Hańcza (najgłębsze – 108 m)

Śniardwy (największe – 114 km²)

Cień opadowy

Poznań, Toruń/Bydgoszcz, Olsztyn

Pojezierze Wielkopolskie

Pojezierze Pomorskie

Pojezierze Mazurskie

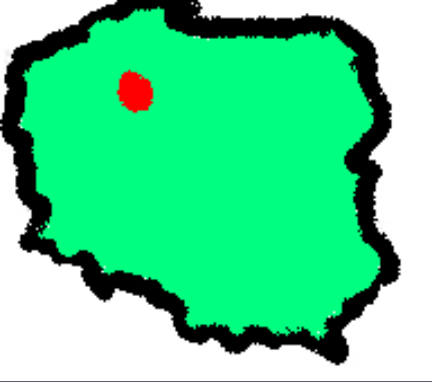
Parki Narodowe

PARK NARODOWY BORY TUCHOLSKIE

- ▶ Lokalizacja: Charzykowy
- ▶ Powierzchnia (km²): 47,98
- ▶ Rok utworzenia: 1996

Park reprezentuje obszar Borów Tucholskich na Pojezierzu Pomorskim.

Obszar jest wybitnie pojezierny, charakteryzuje się różnymi typami jezior.

Charakterystyczne zwierzęta to: wydry i puchacz.

DRAWIEŃSKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Drawno
- ▶ Powierzchnia (km²): 113,42
- ▶ Rok utworzenia: 1990

Czynna od prawie 100 lat elektrowni wodnej „Kamienna”.

Najcenniejsze gatunki ptaków to bocian czarny i kania czarna.

Park obejmuje fragment Puszczy Drawskiej, wraz z rzeką Drawą zaliczaną do rzek górskich, ze względu na bystrość nurtu.

Możliwość spływu Drawą.

WIGIERKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Krzywe
- ▶ Powierzchnia (km²): 150,86
- ▶ Rok utworzenia: 1989

Położony na skraju Puszczy Augustowskiej.

Atrakcją jest jezioro Wigry i rzeka Czarna Hańcza.

W całym parku, żyje około 250 tych największych gryzoni.

Charakterystyczne gatunki zwierząt, które zostały „ocalone” to: kormoran czarny i bóbr.

PARK NARODOWY UJŚCIE WARTY

- ▶ Lokalizacja: Chyrzno
- ▶ Powierzchnia (km²): 80,38
- ▶ Rok utworzenia: 2001

Najmłodszy Park Narodowy.

[pl.wikipedia.org/wiki/łabędź_krzykliwy](https://pl.wikipedia.org/wiki/Łabędź_krzykliwy)

Park obejmuje rozlewiska u ujścia rzeki Warty do Odry.

Ogromna różnorodność ptaków np. łabędź krzykliwy, w pobliżu są punkty widokowe dla obserwatorów.

pl.wikipedia.org/wiki/Geś_zbożowa

NIZINY

Pas Nizin Środkowopolskich rozciąga się w centralnej części Polski,
(na południe od pasa Pojezierzy)

Nizina Wielkopolska

Nizina Mazowiecka

Nizina Śląska

Nizina Podlaska

Polesie Lubelskie

Nizina

wysokości bezwzględne nie przekraczają 300 m n.p.m.,

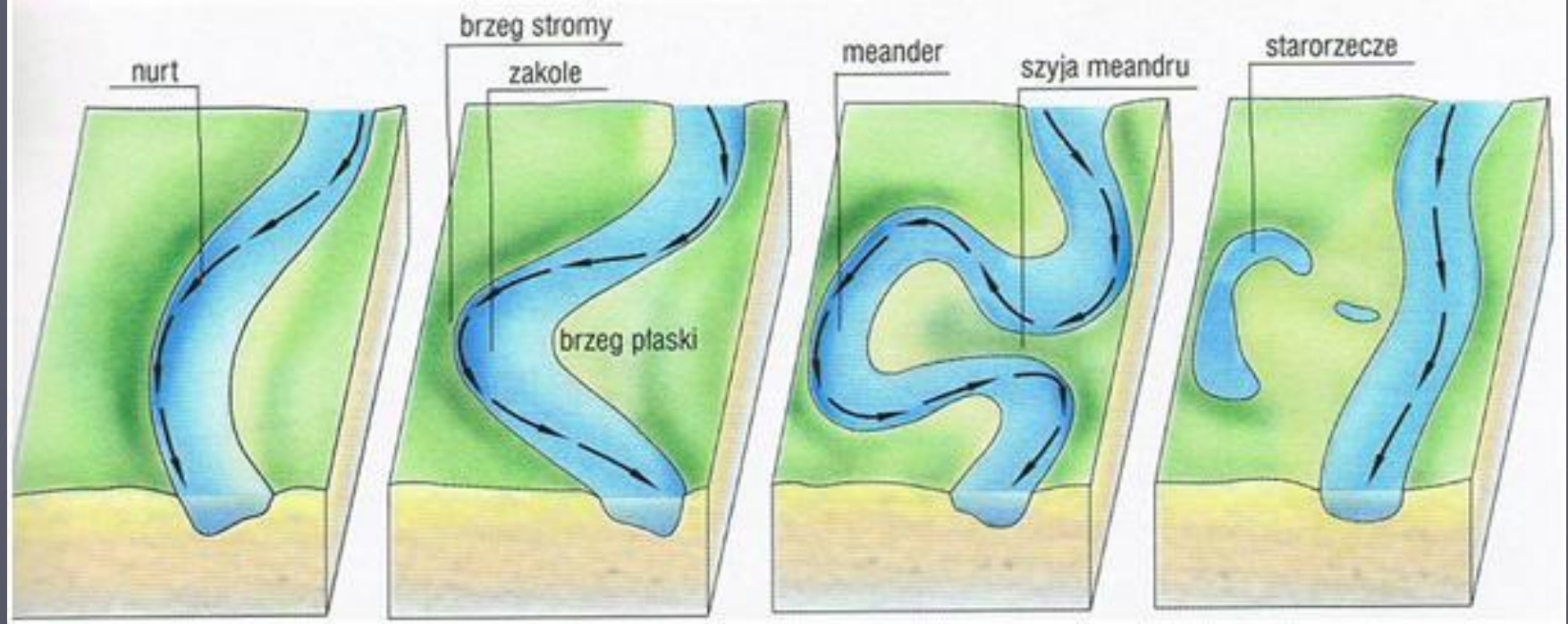
Cechy krajobrazu nizinnego w Polsce:

- ❖ dominują krajobrazy płaskie, równinne,
- ❖ znacznie słabiej urozmaicona powierzchnię terenu

Przyczyna: z obszaru dzisiejszych nizin lodowiec ustąpił znacznie wcześniej niż z obszaru pojezierzy. W związku z tym powierzchnia nizin przez dłuższy czas była odsłonięta, dzięki czemu została bardziej wyrównana.

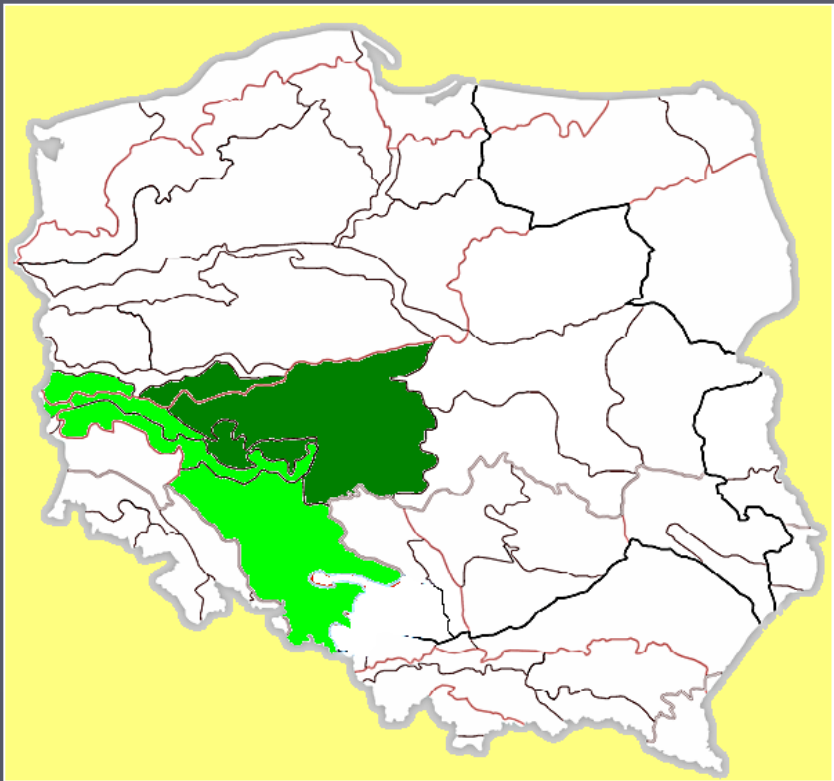
- ❖ wolno płynące rzeki, często szerokie,
- ❖ mało jest wzniesień i zagłębień terenu
  - ❖ duży udział terenów rolniczych

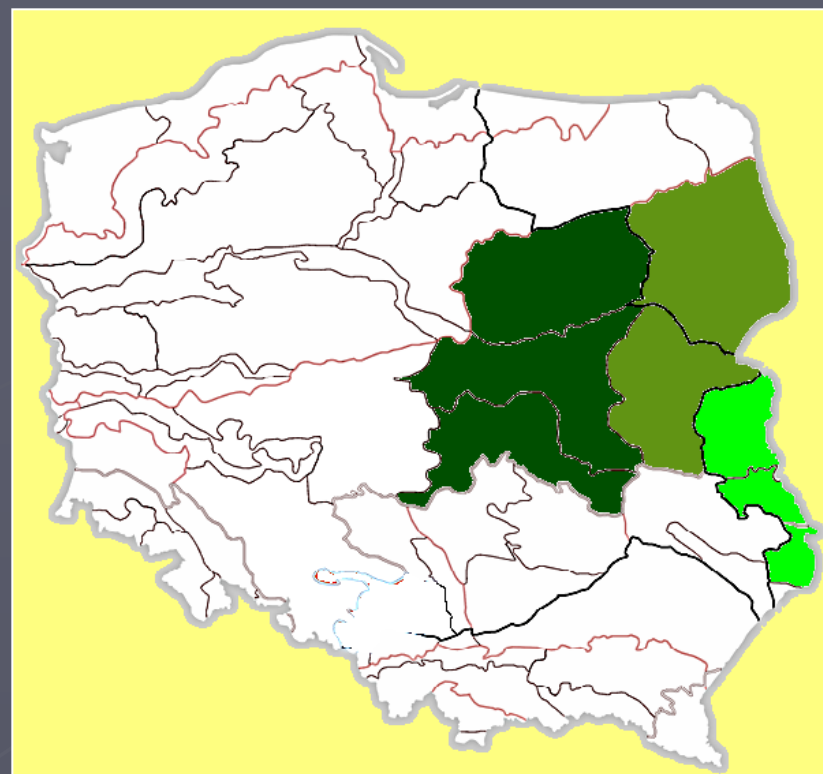

Jak powstaje starorzecze?

Szybkość przemieszczania się wody w rzece nie jest jednakowa, najszybciej płynie w nurcie. W dolnym i środkowym biegu rzeki nurt często przesuwa się z jednego do drugiego brzegu. Wskutek tego bieg rzeki staje się coraz bardziej kręty, następnie tworzy ona zakola i meandry. Brzegi koryta w obrębie meandru są różnie wykształcone. Zewnętrzny jest stromy, gdyż zachodzi podcinanie brzegu przez rzekę (erozja boczna), wewnętrzny jest przeważnie płaski, gdyż następuje akumulacja osadów. Często w czasie wiosennej powodzi lub innego przyboru wody następuje wyprostowanie biegu rzeki poprzez odcięcie meandru, z którego powstaje starorzecze.

**NIZINA WIELKOPOLSKA
NIZINA ŚLĄSKA**

**NIZINA MAZOWIECKA
NIZINA PODLASKA
POLESIE LUBELSKIE**

Rzeźba staroglacjalna, pradolin
Klimat od morskiego (zach) po kontynentalny (wsch)
Krajobrazy rolnicze oraz krajobrazy przemysłowe (surowce)
Obszary leśne: Bory Dolnośląskie, Puszcza Kampinoska, Białowieńska
Parki Narodowe
Warszawa, Łódź, Wrocław

KAMPINOSKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Izabelin
- ▶ Powierzchnia (km²): 385,44
- ▶ Rok utworzenia: 1959

Obejmuje tereny
Puszczy
Kampinoskiej.

Tzw. „Zielone
płuca Warszawy”
- nawiewane jest
świeże powietrze
znad Puszczy
Kampinoskiej.

Na wydmach
przeważają bory
sosnowe;
występują
jeziorka, łąki,
bagna
i torfowiska.

Symbolem parku
jest łoś.

Znajduje się w bezpośrednim
sąsiedztwie od stolicy państwa -
Warszawy.

NARWIAŃSKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Kurowo
- ▶ Powierzchnia (km²): 73,50
- ▶ Rok utworzenia: 1996

Spływ kajakiem lub łódką po Narwi.

Symbolem Parku jest błotniak stawowy.

Obejmuje bagienną dolinę górnej Narwi, zwaną „polską Amazonią.”

Jeden z najmłodszych parków.

WIELKOPOLSKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Jezioro
- ▶ Powierzchnia (km²): 75,84
- ▶ Rok utworzenia: 1957

Reprezentuje przyrodę regionu Pojezierza Wielkopolskiego.

Duża różnorodność roślin wodnych i bagiennych w jeziorach bogatych w składniki mineralne np.: grzybień biały.

Gatunki ptaków rzadko spotykanych, np.: zimorodek, dzięcioł czarny.

POLESKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Urszulin
- ▶ Powierzchnia (km²): 97,62
- ▶ Rok utworzenia: 1990

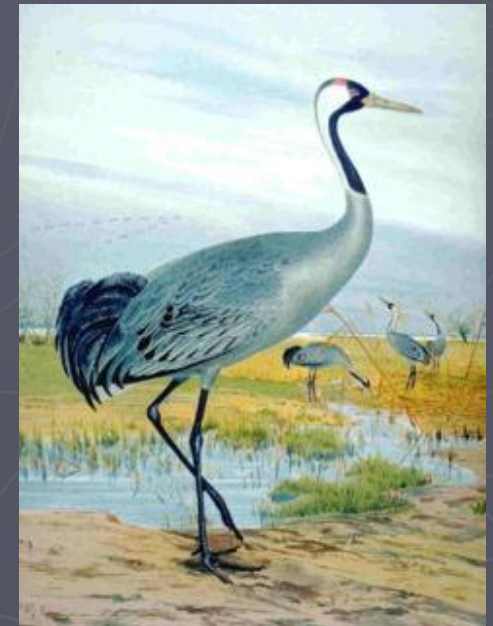

**Obszar bagiennych
lasów i torfowisk.**

**Występują rośliny
owadożerne – rosiczka.**

**Za symbol parku
został uznany
żuraw.**

pl.wikipedia.org/wiki/Żuraw

pl.wikipedia.org/wiki/Rosiczka

BIEBRZAŃSKI PARK NARODOWY

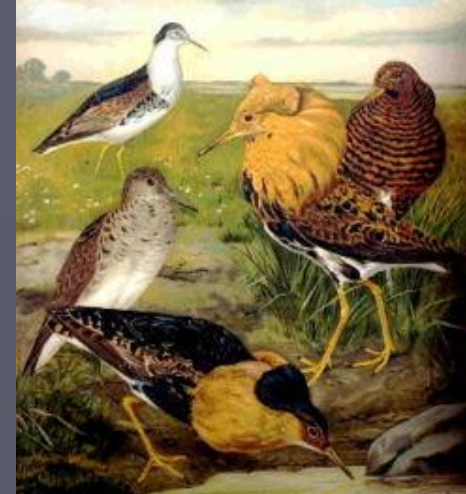

- ▶ Lokalizacja: Osowiec
- ▶ Powierzchnia (km²): 592,23
- ▶ Rok utworzenia: 1993

**Największy
wśród parków!!!**

**Batalion – gatunek
charakterystyczny dla
parku.**

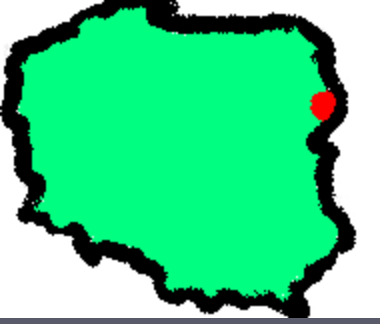
W dolinie Biebrzy znajdują się rozległe bagna i torfowiska, podmokłe łąki, lasy bagienne.

BIAŁOWIESKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Białowieża
- ▶ Powierzchnia (km²): 105,02
- ▶ Rok utworzenia: 1947

Najstarszy Park Narodowy w Polsce i jeden z pierwszych w Europie.

Fragment Puszczy Białowieskiej – lasy dębowo-grabowe, bory z przewagą sosny i świerka.

Znakiem rozpoznawczym parku jest największy ssak europejski – żubr.

Miejscem wartym zobaczenia jest Białowieża.

Wyżyna

wysokości bezwzględne przekraczają 300 m n.p.m.,

wysokości względne są na ogół mniejsze niż 300 m.

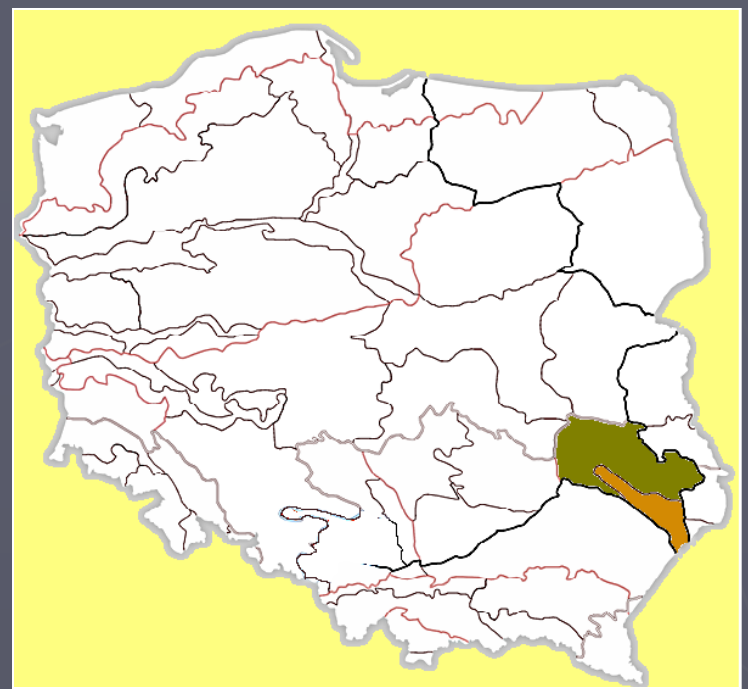
Cechy krajobrazu wyżynnego w Polsce:

- pofałdowana powierzchnia terenu z wyniosłościami,
- charakterystyczne formy terenu – skałki, wąwozy, skarpy, jaskinie,
  - zróżnicowane pokrycie terenu.

W. MAŁOPOLSKA (Kielecka+Niecka Nidziańska)

Zjawiska krasowe w gipsach
Wody mineralne
Busko Zdrój
Urozmaicona rzeźba
Góry Świętokrzyskie
Jaskinia „RAJ”
Kielce
Park Narodowy

W. LUBELSKA Z ROZTOCZEM

Wąwozy lessowe
Żyzne czarnoziemy
Obszar rolniczy
Roztoczański Park Narodowy
Węgiel kamienny w Bogdance
Lublin
Kazimierz Dolny i Zamość
Park Narodowy

W. ŚLĄSKO-KRAKOWSKA

W.ŚLĄSKA

Góra Św. Anny (400 m npm)

Zdegradowane środowisko

Surowce mineralne

GOP

Obszar zurbanizowany

Katowice + ...

Konurbacja

W.KRAKOWSKO-CZĘSTOCHOWSKA

Jurajskie skały wapienne

Formy krasowe i ostańce

Maczuga Herkulesa

Park Narodowy

Szlak „Orlich Gniazd”

OJCOWSKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Ojców
- ▶ Powierzchnia (km²): 21,46
- ▶ Rok utworzenia: 1956

Najmniejszy Park Narodowy.

Obejmuje część wyżyny Krakowsko –Częstochowskiej, a na granicy parku leży Dolina Prądnik.

Występuje aż 15 gatunków nietoperze.

Liczne wapienne skały, jaskinie, skalne wąwozy, warto też zobaczyć Maczugę Herkulesa.

pl.wikipedia.org/wiki/Maczuga_Herkulesa

ŚWIĘTOKRZYSKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Bodzentyn
- ▶ Powierzchnia (km²): 76,26
- ▶ Rok utworzenia: 1950

Blisko 95% powierzchni to lasy bukowo-jodłowe.

Obejmuje pasmo gór Łysogóry, w tym najwyższy szczyt Łysica.

Wśród zwierząt możemy spotkać tu sarny, dziki, lisy.

Na grzbietach górskich występują charakterystyczne rumowiska skalne – gołoborza.

ROZTOCZAŃSKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Zwierzyniec
- ▶ Powierzchnia (km²): 84,83
- ▶ Rok utworzenia: 1974

Położony na
Wyżynie
Lubelskiej.

Liczne strome
wąwozy, strumyki,
ogromne powierzchnie
lasów, w tym
bory sosnowe
i jodłowe.

Konik polski symbolem
parku.

Ze względu na okazałą
roślinność warto odwiedzić
Zwierzyniec – często
nazywany miastem ogrodem.

KOTLINY PODKARPACKIE

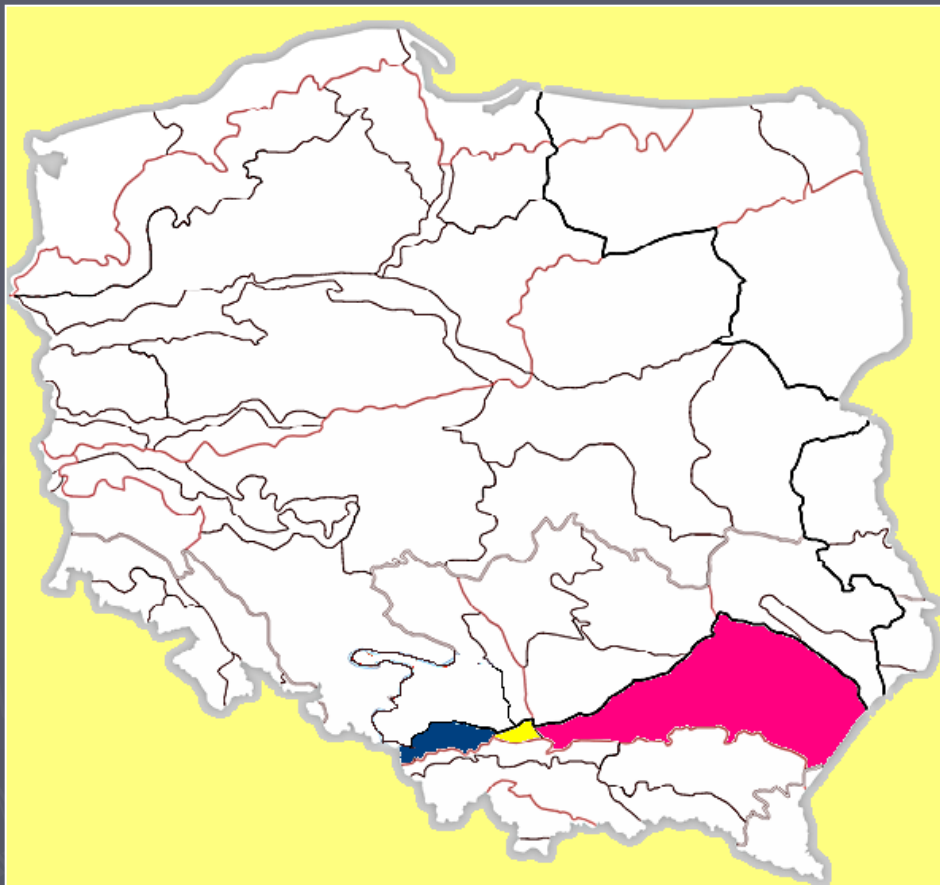
Pas położony między wyżynami a Karpatami

Kotlina Sandomierska

Kotlina Oświęciska

Brama Krakowska

Zapadlisko tektoniczne
Obszar równinny i falisty
Kotliny rozcięte dopływami Wisły,
Klimat łagodny - należy do
najcieplejszych regionów w Polsce.
Okres wegetacyjny: ponad 220 dni
Surowce chemiczne

Kraków

Kotlina Sandomierska

Brama Krakowska

Kotlina Oświęcimska

GÓRY

Pas położony na południu Polski

**Karpaty
Sudety**

Góry świętokrzyskie

GÓRY

wysokości bezwzględne przekraczają 300 m n.p.m.,
wysokości względne są większe niż 300 m.

Cechy krajobrazu górskiego w Polsce:

- silnie pofałdowana powierzchnia terenu,
  - duże wysokości bezwzględne,
  - wąskie, kręte, szybko płynące rzeki,
  - piętrowy układ roślinności,
  - słabe zaludnienie.

Rodzaje:

- fałdowe i zrębowe
- wysokie - średnie - niskie

GÓRY WYSOKIE

Babia i Barania Góra
Rysy i Trzy Korony
Połoniny w Bieszczadach
Turnie, granie i żleby
Lecznicze wody mineralne
Piętra roślinne
Zakopane, Krynica, Wisła

Parki Narodowe

Karpaty Zewnętrzne
(Pogórze+Beskidy)

Karpaty Wewnętrzne
(Tatry+Podhale+Pieniny))

PIĘTRA ROŚLINNE W TATRACH

turnie

2250 m n.p.m.

hale

1800 m n.p.m.

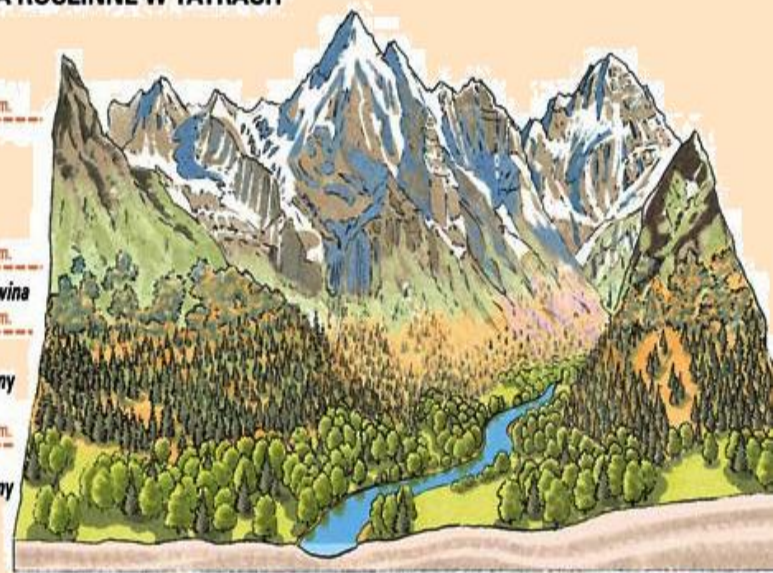
kosodrzewina

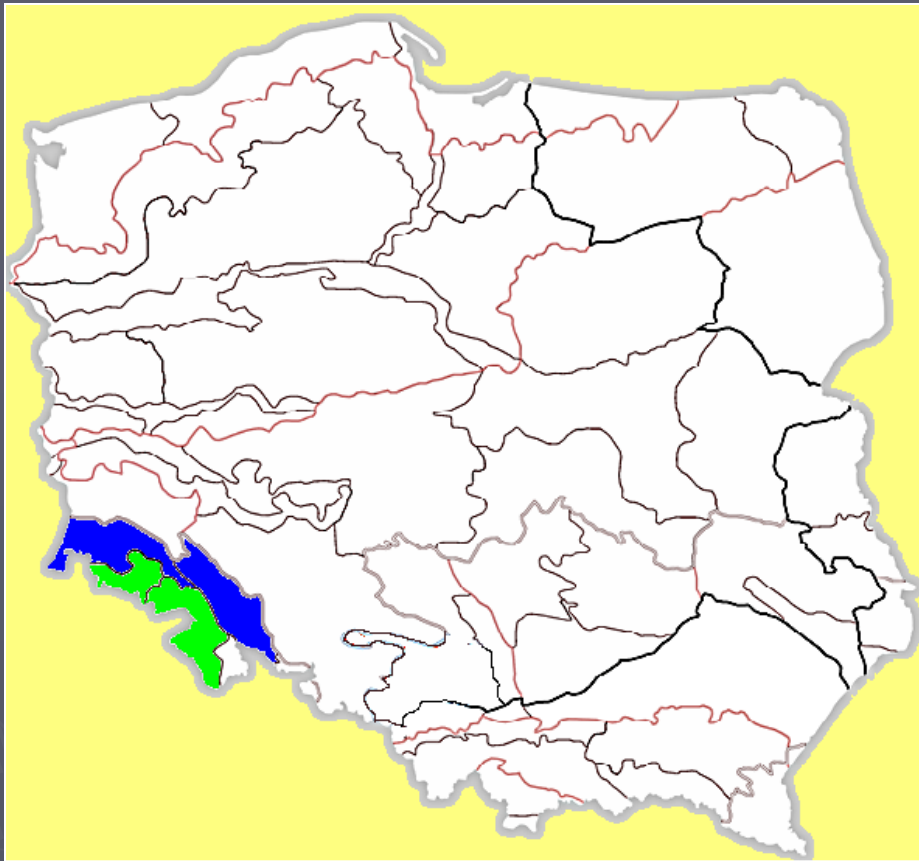
1600 m n.p.m.

regiel górny

1250 m n.p.m.

regiel dolny

Przedgórze Sudeckie

Sudety z Karkonoszami

GÓRY ŚREDNIE

Góry zrębowe

Zaliczają się do gór średnich

Odmłodzone stare góry

Śnieżka (1602 m n.p.m)

Góry Stołowe i Karkonosze

Szklarska Poręba, Karpacz

Parki Narodowe

GÓRY NISKIE

Najwyższe pasmo – Łysogóry

Łysica (612 m n.p.m) i Łysa Góra

gołoborza

ZALICZAJĄ SIĘ DO WYŻYN

Góry Świętokrzyskie

PARK NARODOWY GÓR STOŁOWYCH

- ▶ Lokalizacja: Kudowa Zdrój
- ▶ Powierzchnia (km²): 63,39
- ▶ Rok utworzenia: 1993

**Bardzo rzadkie
zwierzęta
takie jak
włochatka.**

Obszar parku nie należy
do szczególnie bogatego
w różnorodność
gatunków roślin.

**Bazę
turystyczną są
uzdrowiska :
Kudowa Zdrój
i Polanica.**

KARKONOSKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Jelenia Góra
- ▶ Powierzchnia (km²): 55,76
- ▶ Rok utworzenia: 1959

Bazę turystyczną stanowi Szklarska Poręba.

Śnieżka -najwyższy szczyt Karkonoszy.

Wśród roślin popularna kosodrzewina.

o największym zagęszczeniu turystów na jednostkę powierzchni i kilometr szlaku w kraju.

Charakterystyczny układ pięter roślinnych.

BABIOGÓRSKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Zawoja
- ▶ Powierzchnia (km²): 33,92
- ▶ Rok utworzenia: 1954

Jeden z najmniejszych parków narodowych.

Symbolem jest okrzyn jeleni.

Główną atrakcją jest Babia Góra.

Wśród zwierząt często spotykany niedźwiedź brunatny.

pl.wikipedia.org/wik

GORCZAŃSKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Poręba Wielka
- ▶ Powierzchnia (km²): 70,30
- ▶ Rok utworzenia: 1981

Część masywu
Gorców.

**Można spotkać szafran
potocznie zwanym
krokusem.**

**Wśród płazów dość
często spotykana
jest salamandra
plamista.**

MAGURSKI PARK NARODOWY

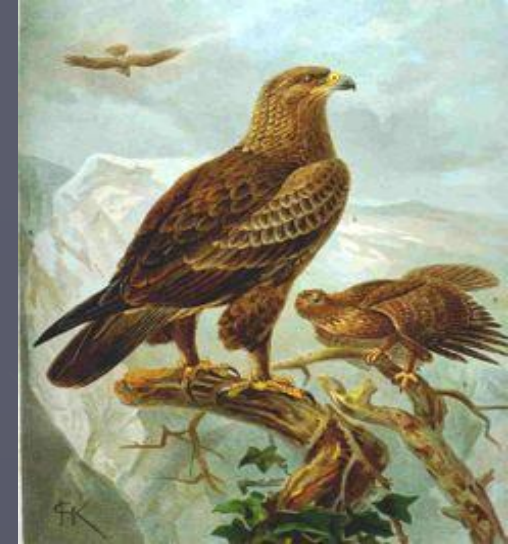

- ▶ Lokalizacja: Krempna
- ▶ Powierzchnia (km²): 194,39
- ▶ Rok utworzenia: 1995

Symbolem parku jest orlik krzykliwy.

Charakterystyczny dla tego obszaru kopytnik.

W okolicy parku znajdują się sanatoria: Krynica, Rymanowa Zdrój.

PIENIŃSKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Krościenko
- ▶ Powierzchnia (km²): 23,46
- ▶ Rok utworzenia: 1932

Jeden z najmniejszych parków w Polsce!!!

Obejmuje Trzy Korony i Przełom Dunajca – możliwość spływu tratwą po Dunajcu.

Unikalnym gatunkiem dla parku jest mniszek pieniński.

pl.wikipedia.org/wiki/Tatry

BIESZCZADZKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Ustrzyki Górne
- ▶ Powierzchnia (km²): 292,02
- ▶ Rok utworzenia: 1973

**Trzeci co do wielkości
park narodowy!!!**

**Około 80%
powierzchni to lasy,
głównie bukowe
z domieszką jodły i
jaworu.**

**Symbolem parku stał
się ryś, mimo że
należy do zwierząt
niezmiernie
rzadkich.**

TATRZAŃSKI PARK NARODOWY

- ▶ Lokalizacja: Zakopane
- ▶ Powierzchnia (km²): 211,64
- ▶ Rok utworzenia: 1954

Atrakcją jest Zakopane,
Gubałówka.

Symbolem są
kozice.

Najbardziej
charakterystyczne
rośliny to: szarotka
alpejska i
dziewięsił
bezlodygowy.

PARKI NARODOWE W POLSCE

Rozważa się utworzenie dalszych parków narodowych, mogą to być:

- Jurajski Park Narodowy (Wyżyna Krakowsko-Częstochowska)
- Mazurski Park Narodowy (okolice jeziora Śniardwy)
- Turnicki Park Narodowy (przedgórze Bieszczadów)

Większość zdjęć pochodzi ze strony www.ga.com.pl